

Medarbejdere i globaliserede industrikoncerner

Af Hans H. G. Magnussen og Aron T. Besrat

Mange industrikoncerner, som afholder hele eller dele af deres produktion i udlandet, kan betegnes som globaliserede. Det kan have betydning for medarbejdersammensætningen i koncernerne i Danmark.

Denne analyse ser på medarbejdere i globaliserede industrikoncerner og sammenligner med industrikoncerner, der i mindre grad har produktion uden for Danmarks grænser. Analysen ser på arbejdsfunktioner og lønniveau i koncernerne.

Analysens hovedkonklusioner:

- Få industrikoncerner dominerer eksporten af varer og tjenester. Antallet af globaliserede industrikoncerner udgør 10 pct. af det samlede antal industrikoncerner, men stod for 74 pct. af alle industrikoncerners samlede eksport i 2022.
- Der er flere vidensarbejdere end produktionsarbejdere i globaliserede industrikoncerner. Hver femte er vidensarbejder i ikke-globaliserede industrikoncerner, mens 42 pct. er vidensarbejdere i de globaliserede industrikoncerner.
- Medarbejdere i globaliserede industrikoncerner tjener mere end medarbejdere i ikke-globaliserede industrikoncerner. Det gælder især for ledere og vidensarbejdere. Lønnen for ledelsesarbejdere var 54 pct. højere i globaliserede industrikoncerner mens vidensarbejdere tjente 18 pct. mere.

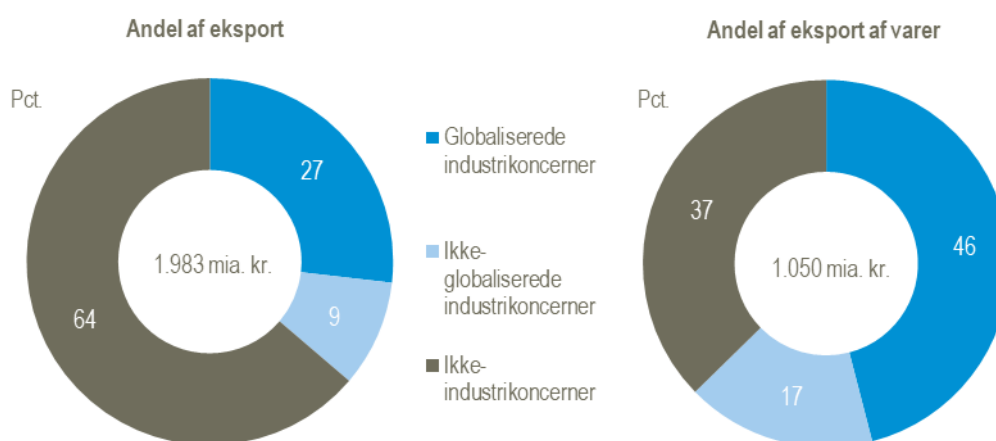
Industrikoncernerne stod for 63 pct. af dansk vareeksport

Industrikoncerner er koncerner, der har betydelig aktivitet inden for fremstillingssektoren enten i Danmark eller i datterselskaber i udlandet. I analysen opdeles industrikoncernerne i to grupper; de globaliserede og de ikke-globaliserede. En globaliseret industrikoncern bestemmes ud fra hvor meget af industrikoncernens produktion, der foregår uden for Danmarks grænser, jf. boks 1.

Analysen inkluderer alle fuldtidsbeskæftigede lønmodtagere (herefter betegnet som "fuldtidsbeskæftigede") i den danske del af koncernen, selvom nogle arbejder i virksomheder, som ligger uden for traditionel fremstilling, såsom salgsselskaber eller udviklingsenheder.¹

Figur 1 viser industrikoncernens andel af henholdsvis den samlede danske eksport og vareeksporten. I 2022 stod industrikoncernerne for lidt over en tredjedel (36 pct.) af den samlede danske eksport af varer og tjenester, der i alt var på knap 2.000 mia. kr. Ses der udelukkende på vareeksporten, stod industrikoncernerne for næsten to tredjedele (63 pct.), mens de globaliserede industrikoncerner stod for knap halvdelen (46 pct.).

Figur 1 Industrikoncernernes eksport fordelt på globaliseringskategori. 2022

Kilde. Særkørsel og [Statistikbanken.dk/bby](https://statistikbanken.dk/bby)

Boks 1. Industrikoncerner og kategorisering af globaliserede industrikoncerner

Industrikoncerner er koncerner, hvis hovedaktivitet ligger i industribranchen. De danske industrikoncerner er placeret i Danmark, men de kan være kontrolleret enten fra Danmark eller fra udlandet. De enkelte virksomheder i koncernen kan være registreret i andre brancher, men hvis virksomheden indgår som en del af en industrikoncern, vil dens aktiviteter indgå i analysen. Der er 3.662 industrikoncerner i 2022 (Bilag 1).

I analysen opdeles industrikoncerner i følgende to globaliseringskategorier: *Globaliserede* og *Ikke-globaliserede*. En globaliseret industrikoncern kategoriseres ud fra, hvor meget af vareproduktionen, der foregår uden for Danmarks grænser.

Vi har i denne analyse valgt at kategorisere en globaliseret industrikoncern efter to kriterier:

1) Mindst 25 pct. af koncernens industriansatte er ansat i udlandet.

Eller;

2) Mindst 25 pct. af koncernens varesalg stammer fra varer, der er produceret i udlandet.²

¹ For mere information om definitionen af en fuldtidsbeskæftigede, læs boks 3.

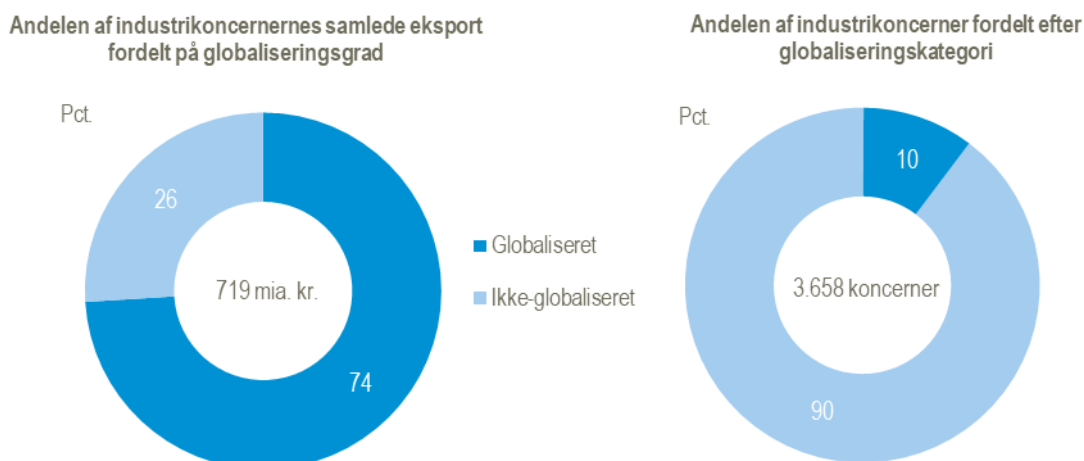
² Beregnet som (merchantsalg (brutto) + varer solgt i udlandet efter forarbejdning i udlandet) / (merchantsalg (brutto) + varer solgt i udlandet efter forarbejdning i udlandet + øvrig vareeksport). Merchantsalg indgår i de officielle danske eksporttal som en nettostørrelse, der er lig med avancen fra merchantsalg (dvs. salget fratrukket anskaffelsesværdien af de solgte merchantingvarer). Merchantsalg (brutto) er derfor merchantsalg i udlandet uden at anskaffelsesværdien er fratrukket.

Ud fra denne kategorisering vil nogle koncerner blive kategoriseret som ikke-globaliserede, selvom de har produktion eller ansatte i udlandet. Konklusioner i analysen er robuste over for en ændring i grænseværdierne på +/- 5 pct. Dog ændres de beregnede løngennemsnit sig, når grupperingen ændres.

Få industrikoncerner dominerer eksporten

De globaliserede industrikoncerner stod for 74 pct. af industrikoncernernes samlede eksport i 2022, men udgjorde kun 10 pct. af de i alt omkring 3.700 industrikoncerner i analysen.

Figur 2 Industrikoncernernes andel af eksport og industrikoncerner fordelt efter globaliseringskategori. 2022

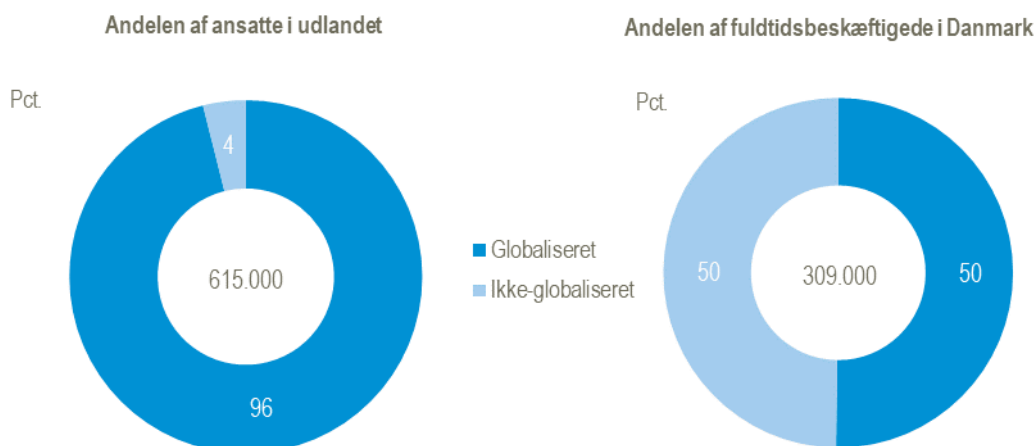

Kilde. Særkørsel.

Omkring 96 pct. af de samlede industrikoncerners 615.000 ansatte i udlandet var beskæftiget i en globaliseret industrikoncern. De mange ikke-globaliserede industrikoncerner i analysen har til gengæld kun få medarbejdere ansat i udenlandske selskaber.

Ser vi på antallet af industrikoncernernes fuldtidsbeskæftigede i Danmark, var halvdelen ansat i en globaliseret industrikoncern.

Figur 3 Industrikoncernernes fordeling af fuldtidsbeskæftigede efter globaliseringskategori.

Anm.: Tallet for antal ansatte i datterselskaber i udlandet er for år 2021 og stammer fra statistikken Danske virksomheders datterselskaber i udlandet (OFATS). Det er opgjort som antal ansatte i industrikoncernernes udenlandske datterselskaber, uanset om det er fuldtidsansatte eller deltidsansatte. Der er ikke foretaget omregning til antal fuldtidsbeskæftigede. Antal fuldtidsbeskæftigede i Danmark stammer fra BFL 2022.

Kilde: Særudtræk fra statistikken Beskæftigelse for lønmodtagere (BFL), Danske virksomheders datterselskaber i udlandet (OFATS) og Det erhvervsstatistiske register (ESR).

Flere vidensarbejdere end produktionsarbejdere i globaliserede industrikoncerner

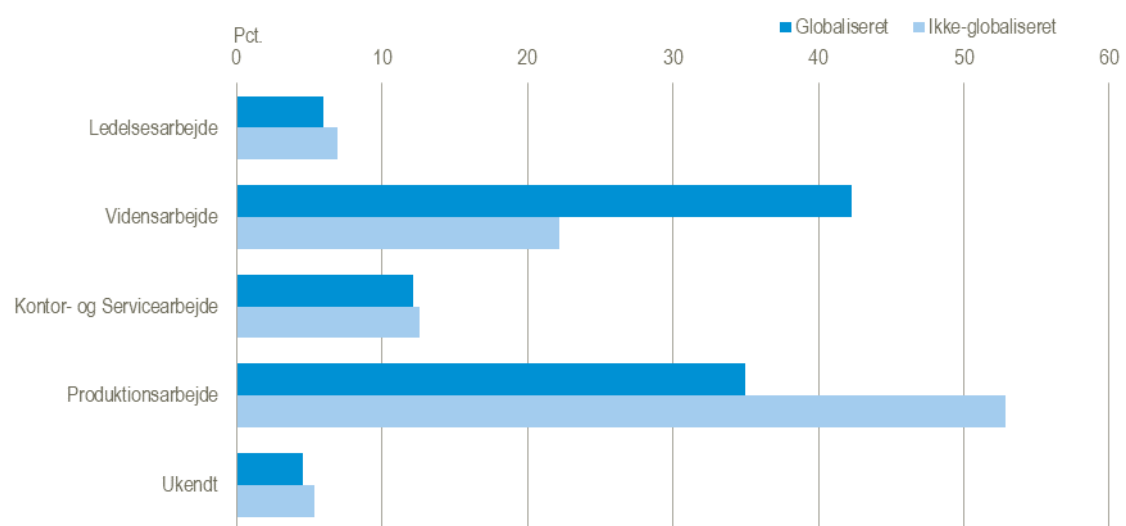
I analysen inddeles de fuldtidsbeskæftigede i industrikoncernerne i fire overordnede grupper af arbejdsfunktioner; ledelse, vidensarbejde, kontor- og servicearbejde samt produktionsarbejde. Arbejdsfunktionerne samt de fire overordnede grupper er nærmere beskrevet i boks 2.

Ser man på fordelingen af de fuldtidsbeskæftigedes arbejdsfunktion på tværs af alle industrikoncerner, er 44 pct. beskæftiget med produktionsarbejde (især *operatør og maskinarbejde*), mens 32 pct. er ansat inden for vidensarbejde (især *naturvidenskab, ingeniørvirksomhed* samt *arbejde inden for økonomi, administration og salg*).

Når dele af produktionen finder sted i udlandet er der ansat færre produktionsmedarbejdere i Danmark. Tilsvarende øges andelen af medarbejdere med andre jobfunktioner.

I de globaliserede industrikoncerner var 42 pct. af de fuldtidsbeskæftigede ansat inden for vidensarbejde og kun 35 pct. inden for produktionsarbejde. I de ikke-globaliserede koncerner udgjorde over halvdelen af arbejdsstyrken, nemlig 53 pct. af de fuldtidsbeskæftigede, produktionsarbejdere, mens kun 22 pct. var ansat inden for vidensarbejde. Fuldtidsbeskæftigede inden for ledelse og kontor- og servicearbejde lå på samme niveau uanset globaliseringskategori.

Figur 4 Fordelingen af fuldtidsbeskæftigede efter arbejdsfunktion og globaliseringskategori. 2022

Anm.: I grupperingen Ledelsesarbejde indgår i DISCO-hovedgruppe 1 og i Vidensarbejde indgår DISCO-hovedgrupperne 2 og 3. I Kontor- og Servicearbejde indgår hovedgrupperne 4 og 5 og i Produktionsarbejde indgår hovedgrupperne 6 til 9, jf. boks 2.

Kilde: BFL og egne beregninger.

Boks 2. Arbejdsfunktioner

Til klassificering af de fuldtidsbeskæftigedes arbejdsfunktioner har vi brugt Danmarks Statistiks fagklassifikation 2008 (DISCO-08). Klassifikationen DISCO-08 er et system til klassificering og aggregering af oplysninger om arbejdsfunktioner fra forskellige statistiske undersøgelser. Klassifikationen er et redskab til at organisere jobs eller stillinger inden for en organisation, en branche eller et område i klart definerede grupper i forhold til de opgaver, der udføres i jobbet eller stillingen. Læs [statistikdokumentationen](#) for mere information om DISCO-08 klassifikationen. Der er fem niveauer i DISCO-08, hvoraf analysen fokuserer på det øverste niveau, der opdeler alle job og stillinger i 9 kategorier (plus en kategori for militært arbejde, der ikke er relevant for denne analyse).

Analysens fem grupper af arbejdsfunktioner består af følgende hovedgrupper fra DISCO-08 (DISCO-hovedgruppe i parentes):

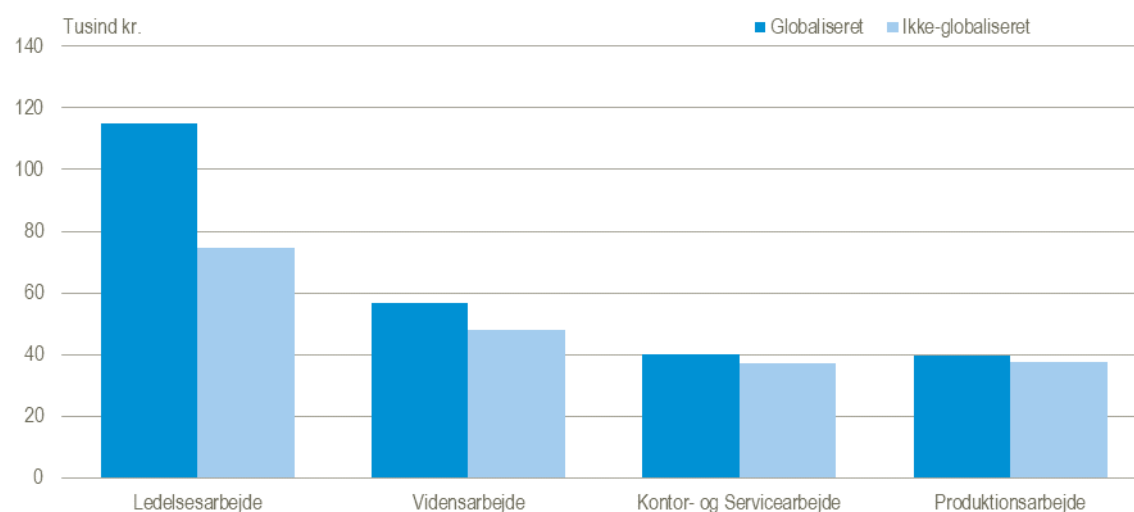
- Ledelsesarbejde = (1) Ledelsesarbejde
- Vidensarbejde = (2) Arbejde, der forudsætter viden på højeste niveau inden for pågældende område + (3) Arbejde, der forudsætter viden på mellemniveau
- Kontor- og servicearbejde = (4) Almindeligt kontor- og kundeservicearbejde + (5) Service- og salgsarbejde
- Produktionsarbejde = (6) Arbejde inden for landbrug, skovbrug og fiskeri ekskl. medhjælp + (7) Håndværkspræget arbejde + (8) Operatør- og monteringsarbejde samt transportarbejde + (9) Andet manuelt arbejde
- Ukendt.

Medarbejdere i globaliserede industrikoncerner tjener mere end medarbejdere i ikke-globaliserede industrikoncerner

Figur 5 viser den gennemsnitlige månedsløn for en fuldtidsbeskæftiget fordelt efter arbejdsfunktion og koncernens globaliseringskategori. Medarbejdere fik i 2022 en højere månedsløn i gennemsnit ved at arbejde i globaliserede virksomheder, og især lønninger til ledelse og vidensarbejdere skiller sig ud i forhold til de andre arbejdsfunktioner.

Ledelsesarbejdere i globaliserede industrikoncerner tjente i gennemsnit 115.000 kr. om måneden. Det er 54 pct. mere i løn end ledelsesarbejdere i ikke-globaliserede industrikoncerner. Vidensarbejdere i globaliserede industrikoncerner tjente i gennemsnit ca. 57.000 kr. om måneden i 2022.³ Det er ca. 18 pct. mere end vidensarbejdere, som arbejdede i ikke-globaliserede industrikoncerner. Produktionsarbejdere i globaliserede industrikoncerner tjente derimod i gennemsnit kun 6 pct. mere end produktionsarbejdere i ikke-globaliserede industrikoncerner.

Figur 5 Månedsløn for fuldtidsbeskæftigede efter globaliseringskategori og arbejdsfunktion. 2022

Anm.: Månedslønnen omfatter A- og B løndkomst inklusiv arbejdsmarkedsbidrag, ATP-bidrag og personalegoder, men er ekskl. pensionsbidrag.
Kilde: Særkørsel

³ Lønbeløbet stammer fra BFL databasen. For mere information om lønbeløbet, og dets begrænsninger, læs boks 3.

Boks 3. Lønmodtagerbeskæftigelsen og beregning af fuldtidsbeskæftigede for år 2022

I analysen er informationer om de ansatte fra statistikken Beskæftigelse for lønmodtagere (BFL) koblet sammen med industrikoncernerne på virksomhedsniveau. Populationen af ansatte består af alle lønmodtagere ansat i danske virksomheder, hvor lønnen indberettes af arbejdsgiveren til SKATs elndkomst, uanset om lønmodtageren bor i Danmark eller udlandet. BFL er en månedlig og kvartalsvis opgørelse af antal personer med lønmodtagerjob. Statistikken opdeles på sektor og brancher i både kvartals- og månedsopgørelsen. De beskæftigedes arbejdsfunktion indgår i BFL og er nærmere beskrevet i boks 2.

BFL bruges til at opgøre antallet af fuldtidsbeskæftigede lønmodtagere samt til at undersøge månedsløn og arbejdsfunktion. Læs [statistikdokumentationen](#) for mere information om BFL.

Antal ansatte er omregnet til fuld tid ud fra antallet af betalte timer, idet en fuldtidsbeskæftiget regnes for 37 timer om ugen eller 160,33 timer om måneden. For personer med løn under ferie, fx funktionærer, vil ferien indgå som både betalte timer og i lønbeløbet. For personer som modtager feriepenge under ferie, herunder typisk timelønnede, vil de optjente feriepenge indgå i lønnen, men de vil ikke være modsvaret af betalte timer. Det betyder at det månedlige lønbeløb pr. fuldtidsbeskæftiget alt andet lige vil være relativt højere for en ansat med feriepenge end for en ansat med løn under ferie.

Lønbeløbene er eksklusive arbejdsmarkedspensioner som ikke beskattes ved indbetaling. Det betyder at lønbeløb for ansatte med relativt høje pensionsudbetalinger undervurderes mere end for ansatte med lave eller uden pensionsindbetalinger.

Om analysen

Medarbejdere i globaliserede industrikoncerner
Udgivet: 19. december 2023 af Danmarks Statistik
Nr. 2023:11
ISSN: 2446-0354
© Danmarks Statistik 2023

Hans H. G. Magnussen
Telefon: 39 17 33 79
Email: hgm@dst.dk

Bilag 1. Definition af industrikoncerner

Der ses på hele industrikoncerner for at inddrage aktiviteten i de dele af koncernerne, som ikke er registreret i industribranchen, fx hovedsæder, holdingselskaber, forskning- og udviklingselskaber samt handelsselskaber.⁴ Argumentet for denne tilgang er, at industrikoncerner agerer som en samlet koncern på tværs af landegrænser og brancheklassifikationer, og ikke som enkelte virksomheder. Dog afgrænses analysen stadig til den økonomiske aktivitet og de ansatte, som koncernens danske virksomheder har, og ikke det der foretages i evt. udenlandske datterselskaber.

Afgrænsningen og definitionen af en industrikoncern tager udgangspunkt i koncernregisteret, det erhvervsstatistiske register og statistikken over danske datterselskaber i udlandet (OFATS). Fra OFATS hentes information om antal ansatte i de udenlandske datterselskaber i industribranchen og handelsbranchen.⁵ Fra det erhvervsstatistiske register hentes oplysninger om antal ansatte og omsætning for danske virksomheder, der er registreret i industribranchen. Informationerne om danske virksomheder med datterselskaber i udlandet i industribranchen og de danske virksomheder, som er registreret i industribranchen, flettes sammen med koncernstatistikken for at finde de danske virksomheder i koncernen, som ikke er fundet ud fra branchen. Oplysninger om antal ansatte og omsætning for disse virksomheder hentes i det erhvervsstatistiske register. Bemærk, at virksomheder inden for industribranchen, som ikke indgår i en koncern, i denne analyse vil indgå som en koncern med én virksomhed.

For at sikre, at koncernernes hovedaktivitet er inden for industri, laves der en afgrænsning, som inddrager koncentrationen af ansatte og omsætning i industribranchen, samt omfanget af produktionen.

En industrikoncern skal enten have;

1.
 - Mindst halvdelen af de ansatte i industribranchen i Danmark og
 - Mindst 100 ansatte i Danmark
2.
 - Mindst halvdelen af den samlede danske omsætning i industribranchen og
 - En dansk industriomsætning på mindst 10 mio. kr. om året
3.
 - En dansk virksomhed med mindst 100 ansatte i industribranche i udlandet og
 - En dansk virksomhed med mindst halvdelen af de ansatte i udlandet i industri og handelsbranchen i udlandet

Efterfølgende er koncerner, som opfylder ovenstående krav, men som alligevel ikke vurderes at tilhøre industribranchen, blevet fjernet. Det skyldes, at store koncerner inden for servicefagene, kan have intern produktion af varer, der indgår som input i deres produktion af tjenester, som faktisk overholder kravene i punkt 3 ovenfor. I denne analyse er der fjernet en stor koncern indenfor transportbranchen.

For året 2022 er der identificeret 3.658 industrikoncerner.

⁴ Denne afgrænsning afviger fra den traditionelle måde at opgøre fremstillingsbranchen på i nationalregnskabet, i TEC- og STEC-statistikkerne samt i Erhvervsstatistikkerne, som afgrænser efter aktivitet for økonomiske- eller faglige enheder og ikke på koncern niveau.

⁵ Industribranche er defineret som branche "C" samt handelsbranche er defineret som branche "G" i Dansk Branchekode 2007 (DB07) 19-gruppering